

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації на тему: «Формування інструментарію економічної
стабілізації будівельних підприємств в умовах мінливого безпекового
середовища» здобувача ступеня доктора філософії
КОВТУНА Антона Валентиновича
з галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки
за спеціальністю 051 – Економіка**

Дисертаційна робота КОВТУНА Антона Валентиновича на тему «Формування інструментарію економічної стабілізації будівельних підприємств в умовах мінливого безпекового середовища» була представлена на розширеному засіданні кафедри економіки будівництва Київського національного університету будівництва і архітектури 15 червня 2026 року.

1. Актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлена критичним рівнем дестабілізації зовнішніх умов, що вимагає від суб'єктів господарювання пошуку нових векторів адаптації. Сучасні реалії функціонування вітчизняного будівництва зазнають потужного деструктивного тиску через геополітичні загрози, макроекономічні дисбаланси, брак кваліфікованих кадрів та капітальний розрив усталених зв'язків із постачальниками. Разом із цим на сектор покладено ключову роль у реалізації масштабних проєктів із відродження зруйнованих об'єктів. У подібних обставинах забезпечення системної життєздатності та економічного вирівнювання стає безальтернативним фактором збереження позицій підприємств на ринку та їхнього подальшого поступу.

Висока вразливість інвестиційно-будівельних процесів до агресивних чинників оточення потребує негайного оновлення традиційних організаційно-економічних важелів та методів управління. Наявний науковий доробок у царині антикризових рішень здебільшого концентрується на аналізі минулих фінансових результатів. Такі підходи виявляються незахищеними перед динамічними викликами сьогодення, ігнорують переваги інтеграції інформаційних технологій та не пропонують дієвих способів досягнення довгострокової гнучкості. Відсутність прикладних моделей, здатних гармонізувати поточну платоспроможність із формуванням стратегічних переваг для партнерів, суттєво підвищує загрозу збитковості будівельного бізнесу.

З огляду на це, пріоритетного значення набуває обґрунтування новітніх теоретико-методологічних засад і створення гнучких інженерно-економічних важелів для стабілізації параметрів діяльності підприємств. Своєчасна ідентифікація прихованих загроз, побудова єдиного інформаційного контуру управління проєктами та перехід до превентивного розвитку дозволять компаніям трансформувати зовнішні ризики у додаткові можливості для зміцнення власних позицій, що є надважливим для стабілізації всієї господарської системи держави.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Наукові пошуки та прикладні результати, представлені у дисертаційному дослідженні Ковтун А.В., повністю корелюють із сучасними стратегічними векторами модернізації національного господарства та будівельного сектору України, що орієнтовані на утримання життєздатності суб'єктів бізнесу, посилення їхньої захищеності та гнучкості в умовах агресивного зовнішнього середовища. Розроблені автором теоретико-методичні положення відповідають пріоритетам державної економічної політики в царині масштабної відбудови інфраструктурного комплексу, прискорення диджиталізації управлінських контурів та підвищення віддачі від використання ресурсного потенціалу компаній.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до планів науково-дослідних робіт (НДР) Київського національного університету будівництва і архітектури. Безпосередній зв'язок дослідження з науковою тематикою закладу підтверджується особистим внеском автора у розроблення таких наукових тем: «Сучасні парадигми та креативні технології формування стратегій учасників проєктів і програм в будівництві» (№ держреєстрації 0123U103887) – у межах цієї теми здобувачем сформовано прикладні важелі та архітектуру механізму економічного вирівнювання і стабілізації діяльності суб'єктів інвестиційно-будівельного процесу в умовах високої невизначеності ризикового контуру; «Формування конкурентних стратегій та прогнозування показників розвитку стейкхолдерів будівництва, інвестиційно-будівельних проєктів та організаційно-технологічних параметрів будов в умовах економічної динаміки» (№ держреєстрації 0121U110365) – особистий внесок автора полягає у побудові комплексу економіко-математичних моделей та аналітичних інструментів для стратегічної діагностики параметрів розвитку й оцінювання життєздатності партнерів будівельного бізнесу; «Моделі прогнозування індикаторів економічної безпеки будівництва» (№ держреєстрації 0119U103844) – автором самостійно обґрунтовано архітектуру метрик та оціночних індикаторів для здійснення довгострокового моніторингу фінансово-економічної стійкості й запобігання дестабілізації будівельних підприємств.

Окремі концептуальні положення, методичні підходи та аналітичний інструментарій дисертації безпосередньо інтегровано в освітню діяльність Київського національного університету будівництва і архітектури. Це дозволило модернізувати навчальний процес під час підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка», забезпечивши формування сучасних професійних компетентностей у сфері вартісно-орієнтованого менеджменту, антикризової діагностики та управління фінансовою рівновагою підприємств у мінливому безпековому середовищі.

3. Наукова новизна одержаних результатів полягає у наступному:

– **удосконалено**

– науково-методичний базис стратегічного моніторингу чинників стабілізації підприємств шляхом обґрунтування показника грошового еквівалента внутрішньої цінності бізнесу для стейкхолдера (ГЕВЦ) та системи його цільових мультиплікаторів (відношення грошових потоків до власного й

оборотного капіталу, запасів і кредиторської заборгованості). Це, на відміну від існуючих підходів, дозволяє оцінювати довгострокову стійкість, адаптивність та антикрихкість суб'єктів господарювання на основі моделювання динаміки розвитку;

- теоретичні засади економічної стабілізації будівельних підприємств як контрагентів інвестиційних проєктів. На основі паралельного оцінювання показника ГЕВЦ (стратегічний вимір потенціалу зростання та протидії загрозам) та фінансової рівноваги (тактичний вимір утримання траєкторії безперебійної діяльності) забезпечено наскрізний аудит антикрихкості фірми за вектором «стійкість – розвиток – переваги»;

- організаційно-економічний механізм вирівнювання розвитку проєктно-будівельних компаній в умовах воєнних та макроекономічних викликів. Шляхом побудови єдиного цифрового контуру управління інтегровано методи вартісної діагностики, цільові орієнтири платоспроможності та принципи антикрихкості, що забезпечує узгоджене регулювання ресурсів та отримання додаткових економічних вигід у періоди пікових кризових навантажень.

- **дістало подальшого розвитку**

- концептуальні засади формування цифрової екосистеми будівельного проєкту як головного середовища утримання життєздатності його учасників. Система побудована на принципах концентричної взаємодії підприємства, ІТ-інфраструктури, стейкхолдерів та ресурсних потоків, де інтегруючим стрижнем виступає показник ГЕВЦ, а стабілізуючим фундаментом – поточна фінансова рівновага;

- науково-методичний підхід до тестування потенціалу стабілізації будівельних підприємств, який передбачає використання динамічних моделей фінансової діагностики, орієнтованих на максимізацію віддачі від капіталу та оптимізацію структури майна, що дозволяє вчасно фіксувати загрози втрати керованості в умовах невизначеності;

- аналітичний інструментарій розпізнавання загроз економічній безпеці учасників будівництва, модифікований через математичний апарат середньозваженого геометричного зведення показників ліквідності, оборотності, структури робочого капіталу та грошових потоків, що забезпечує багатовимірний аудит дестабілізуючих чинників у контексті безперервності діяльності;

- теоретико-методологічне обґрунтування концепції антикрихкості в системах антикризового управління будівельним бізнесом. В межах еволюції теорії економічної безпеки підприємства антикрихкість визначено як активну спроможність структури акумулювати руйнівну енергію середовища, трансформуючи безпекові виклики у нові конкурентні переваги.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Теоретичне значення дисертаційного дослідження Ковтун А.В. полягає у суттєвому поглибленні та модернізації фундаментальних наукових підходів до утримання життєздатності та забезпечення економічного вирівнювання суб'єктів будівельного бізнесу в умовах критичної нестабільності безпекового простору. Наукова цінність роботи відображена у формуванні концептуальної

моделі, де категорія економічної стабільності трансформується крізь призму теорії антикрихкості. Це дозволило розглядати її не просто як статичну спроможність компанії протистояти деструктивним зовнішнім шокам, а як динамічний процес накопичення адаптаційного потенціалу, що дає змогу використовувати кризові явища задля якісного переходу на вищий рівень розвитку.

Додаткової теоретичної ваги дослідженню надає обґрунтування дворівневої системи оцінювання стану підприємств, яка гармонійно поєднує інструменти оперативного контролю фінансової рівноваги із довгостроковим моніторингом генерування внутрішньої цінності бізнесу для ключових партнерів (стейкхолдерів). Такий підхід розширив наукові уявлення про архітектуру формування стійкості будівельних фірм в умовах високої невизначеності. Окрім цього, у роботі набули подальшого теоретико-методологічного розвитку концептуальні положення щодо розгортання цифрових екосистем навколо будівельних проєктів, що створило нові теоретичні засади для інтеграції диджитал-інструментів у загальний контур економічної безпеки підприємства.

Практичне значення отриманих результатів полягає у створенні прикладного, готового до впровадження інженерно-економічного інструментарію, спрямованого на оперативне реагування та стратегічну стабілізацію фінансово-господарських параметрів будівельних підприємств у мінливому безпековому контурі. Запропоновані аналітичні рішення, зокрема інтегральний індикатор платоспроможності, матриця мультиплікаторів та показник грошового еквівалента внутрішньої цінності бізнесу (ГЕВЦ), можуть виступати універсальним базисом для ранньої діагностики прихованих загроз, ідентифікації зон втрати фінансової рівноваги та моделювання траєкторій антикрихкого розвитку підприємств галузі.

Впровадження розробленого організаційно-економічного механізму в межах єдиної цифрової екосистеми будівельного проєкту уможливорює точне прогнозування та оптимізацію грошових потоків, зниження капіталомісткості виробничих циклів, а також підвищення ефективності використання наявних ресурсів за умов розриву логістичних зв'язків та нестабільності ринків.

5. Використання результатів роботи

Прикладна значущість дисертаційної роботи підтверджується безпосереднім успішним впровадженням її ключових розробок у реальний сектор економіки: у господарську діяльність ТОВ «ВІ ЕЙ БІ ІНЖИНІРИНГ» інтегровано науково-методичні положення щодо діагностування рівня стабільності, управління показниками фінансової рівноваги та оцінювання капіталізації бізнесу; у практичну практику ТОВ «ЦІНОБУД» було впроваджено комплекс рекомендацій зі стратегічної фінансово-економічної діагностики, систему мультиплікаторного аналізу внутрішньої вартості бізнесу, а також інструменти інформаційно-аналітичної підтримки менеджменту.

Усі факти практичної реалізації результатів дослідження підтверджені відповідними офіційними довідками про впровадження, що засвідчує високу прикладну цінність, актуальність та значущість виконаної дисертаційної роботи для стабілізації та повоєнного відновлення будівельної індустрії України.

6. Особиста участь автора

Дисертаційна праця Ковтун А.В. є цілісним, завершеним та самостійно виконаним науковим дослідженням, у якому представлено оригінальні теоретико-методологічні положення, авторські підходи та прикладні розробки, що в сукупності забезпечили розв'язання важливого науково-практичного завдання щодо формування інструментарію економічної стабілізації проектно-будівельних підприємств.

Усі ключові результати, висновки та рекомендації, викладені в роботі, отримані здобувачем одноосібно, що повною мірою відображено у персональних наукових публікаціях за темою дослідження. У працях, підготовлених у співавторстві, особистий аналітичний та творчий внесок автора чітко диференційований та зазначений.

Дисертацію підготовлено та виконано на кафедрі економіки будівництва Київського національного університету будівництва і архітектури. Наукове керівництво дослідженням здійснювала доктор економічних наук, професор Беленкова Ольга Юріївна.

За підсумками проведення обов'язкової експертизи тексту дослідження на дотримання принципів академічної доброчесності підтверджено, що дисертаційна праця є продуктом автентичних пошуків автора і не містить жодних ознак текстових запозичень чи плагіату. Спеціалізована перевірка у ліцензованій антиплагіатній системі StrikePlagiarism зафіксувала максимальний рівень збігів на технічному рівні 4,66%. Усі ідентифіковані системою текстові збіги є нормативно виправданими, мають належне бібліографічне оформлення та супроводжуються коректними посиланнями на першоджерела, що засвідчує високу культуру академічного письма здобувача.

Кваліфікаційна наукова праця відзначається суворою внутрішньою логікою побудови, концептуальною цілісністю викладу та бездоганно відповідає чинним державним стандартам та вимогам МОН України щодо оформлення робіт на здобуття ступеня доктора філософії. За своїм змістом дисертація повністю відповідає паспорту та специфіці спеціальності 051 «Економіка», характеризується збалансованим рівнем наукової новизни, вагомих теоретичних підґрунтям та виразною практичною спрямованістю, що підтверджує її високу актуальність для стабілізації та розвитку будівельного сектору країни.

7. Перелік публікацій за темою дисертації із зазначенням особистого внеску здобувача

За результатами досліджень опубліковано 15 наукових праць, у тому числі: 8 статей у наукових фахових виданнях України категорії «Б»; 7 тези наукових доповідей в збірниках матеріалів міжнародних конференцій.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Ковтун А. Методичні основи діагностики втрати фінансової стабільності підприємствами будівництва. *Шляхи підвищення ефективності будівництва*, 2022, 49(2), 123–141. [https://doi.org/10.32347/2707-501x.2022.49\(2\).123-141](https://doi.org/10.32347/2707-501x.2022.49(2).123-141)

2. Ковтун А. Економічна безпека підприємств як фактор успіху сучасного бізнесу. *Шляхи підвищення ефективності будівництва*, 2023, 52(3), 133–143. [https://doi.org/10.32347/2707-501x.2023.52\(3\).133-143](https://doi.org/10.32347/2707-501x.2023.52(3).133-143)

3. Мацапура О., Ковтун А.В. Наукові підходи до стабілізації та формування фінансового стану підприємств. *Шляхи підвищення ефективності будівництва*, 2024, 2(53), 142–152. [https://doi.org/10.32347/2707-501x.2024.53\(2\).142-152](https://doi.org/10.32347/2707-501x.2024.53(2).142-152) *Особистий внесок здобувача: визначено головні характеристики, чинники та переешкоди фінансово-економічній стабілізації будівельних підприємств в умовах мінливого безпекового середовища.*

4. Ковтун А.В., Немтирєв О.В. Екологічний імператив сталого розвитку будівельної сфери. *Ефективна економіка*, 2024. №6. <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.6.77> *Особистий внесок здобувача: здійснено збирання та аналіз статистичних даних про індекси будівельної продукції у 2019-2023 рр., визначено вплив ряду чинників на сталий розвиток будівництва.*

5. Ковтун А.В. Оцінювання економічної стійкості будівельної діяльності у довгостроковій перспективі. *Нові технології в будівництві*, 2024, 45, 53–61. <https://doi.org/10.32782/2664-0406.2024.45.8>

6. Стеценко С., Ковтун А., Немтирєв О. Роль державної політики у підтримці сталого розвитку будівництва: макроекономічні підходи та фінансові інструменти. *Сталий розвиток економіки*, 2025, 53(2), 93–99. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-13> *Особистий внесок здобувача: здійснено аналіз показників будівельної діяльності в Україні у 2019-2023 рр..*

7. Ковтун А.В. Діагностика стану фінансового управління проектно-будівельними підприємствами *Нові технології в будівництві*, 2025, 47, 104–112. <https://doi.org/10.32782/2664-0406.2025.47.2025.12>

8. Ковтун А., Беленкова О., Шевчук К. та Дубінін Д. Інжиніринг витрат як інноваційний інструмент економічної стабілізації та фінансової діагностики учасників будівництва в умовах мінливого середовища проектів післявоєнної відбудови. *Шляхи підвищення ефективності будівництва*, 2025, 56(3), 296–306. [https://doi.org/10.32347/2707-501x.2025.56\(3\).296-306](https://doi.org/10.32347/2707-501x.2025.56(3).296-306). *Особистий внесок здобувача: запропоновано фаззифіковану модель для обґрунтування гостроти загрози втрати фінансової рівноваги проектно-будівельними підприємствами, обґрунтовано критерій економічної стабільності для ПрАТ «Волиньреставрація».*

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

9. Ковтун А.В., Коваль С.Д. Інтелектуально-інноваційний капітал будівельних підприємств України під час війни. *Проблеми генезису економіки інтелектуально-інноваційного капіталу: матеріали доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ, 7-8 листопада 2023 року) у 2-х ч. / за заг. ред. В. М. Лича. Ч. 1. Київ: КНУБА, 2023. С. 242–245. *Особистий внесок здобувача: визначено роль інтелектуального капіталу у повоєнному відновленні економіки та стабілізації розвитку.*

10. Ковтун А.В. Вплив цифровізації на сталий розвиток будівництва. *Програма та тези доповідей. Архітектура, Дизайн та Будівництво: Інноваційні технології: Міжнародний науково-технічний форум* (15-16 листопада 2023 р., м. Київ). Київ: Видавництво Ліра-К, 2023. С. 454.

11. Немтирєв О.В., Ковтун А.В. Нові професії в будівельній галузі. *Проблеми генезису економіки інтелектуально-інноваційного капіталу: матеріали доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 5-6 листопада 2024 року)* / за заг. ред. В. М. Лича, Л.О. Згалат-Лозинської. Київ: КНУБА, 2024. С. 298–300. *Особистий внесок здобувача: визначено компетенції майбутніх фахівців в області будівництва, необхідні для ефективного управління будівельними підприємствами.*

12. Моголівець А.В., Сисько О.В., Ковтун А.В. Вплив стейкхолдерів будівельних проектів на економічну безпеку девелопера. *Програма та тези доповідей. Архітектура, Будівництво, Дизайн: Технологія, Енергетика, Менеджмент: Міжнародний науково-технічний форум (16-17 жовтня 2024 р., м. Київ).* Київ: Видавництво Ліра-К, 2024. С. 449–450. *Особистий внесок здобувача: аналіз теоретичних підходів до формування економічної безпеки.*

13. Ковтун А.В. Вплив макроекономічних факторів на фінансовий стан будівельних підприємств України та шляхи їх пом'якшення. *Бізнес-форум "Вектори управлінських, операційних, цифрових та технологічних трансформацій будівництва в умовах викликів воєнного часу". (29 жовтня-1 листопада 2024 р.).* К.: КНУБА, 2024, С. 28. <https://www.knuba.edu.ua/biznes-forum-2024/>

14. Ковтун А.В., Немтирєв О.В. Макроекономічне стимулювання та фінансові важелі у формуванні інноваційної моделі сталого розвитку будівельних підприємств України. *Проблеми генезису економіки інтелектуально-інноваційного капіталу: матеріали доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 4-5 листопада 2025 року)* / за заг. ред. В.М. Лича, Л.О. Згалат-Лозинської. Київ: КНУБА, 2025. С. 449– 52. *Особистий внесок здобувача: виявлення важелів і стимулів до стимулювання сталого розвитку будівельних підприємств.*

15. Ковтун А.В., Немтирєв О.В. Дефіцит соціальної інфраструктури та механізми прискореної реалізації проєктів відновлення. *Архітектура, Будівництво, Дизайн: Виробництво, Інформатизація, Менеджмент: Міжнародний науково-технічний форум: програма та тези доповідей (24-25 листопада 2025 р., м. Київ).* Київ: Видавництво Ліра- К, 2025. С. 479–480. *Особистий внесок здобувача: визначено фінансово-економічні чинники відновлення будівництва.*

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота КОВТУНА Антона Валентиновича «Формування інструментарію економічної стабілізації будівельних підприємств в умовах мінливого безпекового середовища», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам пп. 5, 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 та відповідає напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми КНУБА зі спеціальності 051 – Економіка.

РЕКОМЕНДУВАТИ:

1. Дисертаційну роботу «Формування інструментарію економічної стабілізації будівельних підприємств в умовах мінливого безпекового середовища», подану КОВТУНОМ А.В. на здобуття ступеня «доктора філософії» (PhD) за спеціальністю 051 – Економіка, – до захисту.

2. Головою спеціалізованої вченої ради призначити:

– доктора технічних наук, професора ЛИЧА Володимира Миколайовича, завідувача кафедри економічної теорії, обліку та оподаткування Київського національного університету будівництва і архітектури;

Рецензентами призначити:

– кандидата економічних наук, доцента ЛИСИЦЮ Надію Василівну, доцента кафедри економіки будівництва Київського національного університету будівництва і архітектури;

– кандидата економічних наук, доцента ЛОКТИОНОВУ Яну Федорівну, доцента кафедри економіки будівництва Київського національного університету будівництва і архітектури.

Опонентами призначити:

– доктора економічних наук, професора ФЕДУНА Ігоря Леонідовича, професора кафедри фінансово-економічної безпеки Національної академії Служби безпеки України;

– доктора економічних наук, професора ЗАЧОСОВУ Наталію Володимирівну, професора кафедри менеджменту та державної служби Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

Рішення прийнято одностайно (за – 23, проти – немає, утримались – немає).

Головуючий на розширеному засіданні
д-р техн. наук, професор

Вадим ПОКОЛЕНКО

Секретар розширеного засідання кафедри
канд. екон. наук, доцент

Вікторія ТИТОК

«Підписи Поколенка В.О. та Титок В.В. засвідчую»

Вчений секретар КНУБА

Микола КЛИМЕНКО